

לפרשת פינחס – תשע"ו

הקנאות והשלום

יוכבד אורון

פרשתנו נקראת על שמו של פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן והכתוב מעיד עליו:

בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את ישראל בקנאתי. " בהפטרת הפרשה אנו קוראים את סיפורו של אליהו הנביא במדבר חורב במערה בברחו מפני איסבל, כשה' שואל אותו "מה לך פה אלינו?!" הוא עונה "קנא קנאתי לה' אלוקי צבאות." בפרשה ובהפטרה אנו קוראים על שתי דמויות של קנאים, פינחס ואליהו. ידועים לנו דברי חז"ל "פינחס הוא אליהו". הרעיון הוא - תכונתם המשותפת, הקנאות, הופכת אותם למעין אישיות אחת.

המעשה ש"זיכה" את פינחס בתואר קנאי מסופר בסוף פרשת בלק. "ויקח רומח בידו וידקור את שניהם, את איש ישראל ואת האישה (המדויינית)" ובכך הוא עצר את המגיפה שנגף ה' בנצמדים לפעל פעור.

המעשה של אליהו היה הריגת נביאי הבעל והוא מנמק את המעשה במלים "שנא קנאתי..." שניה קנאים האלה הם קנאים לה' ובשם הקנאות הם עושים מעשה - הורגים את מחללי השם.

תגובת ה' למעשה פינחס כתובה בפתיחת פרשתנו "הני נותן לו את בריתי שלום והייתה לו ולזרעו ברית כהונת עולם"

על אליהו נאמר (מלאכי ג' 23) "הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא" מכאן עולה שהקנאות לה' מוערכת כראוייה לשכר טוב לעתיד. השכר של פינחס הוא ברית שלום וכהונת עולם. אליהו הנביא שיבוא לפני בוא יום ה' אמור להיות מבשר השלום הנצחי שיום ה' העתידי יביא עמו. השלום והקנאות נראים כמנוגדים במהותם ומכאן עולה השאלה, שמא מעשי הקנאים פוגעים בנפשם והם זקוקים לתיקון עתידי באמתעותה שלום?

ואולי בריתה שלום של פינחס היא התיקון שהקנאות מצריכה וכך גם אליהו הנביא שעבר גלגול ומדמות של קנאי הפך ל"מלאך הברית" והוא מיוצג בכל טקס של ברית מילה בכיסא אליהו והוא הזכור לטוב אולי גם יתרץ בבוא היום את הקושיה הזו.